

УДК 65.012.65 (045)

Науменко А.П.
Макаревич Д.О.**РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В РАМКАХ ТРАНСПОРТНИХ КОРИДОРІВ ЄВРОПИ ТА УКРАЇНИ**

У статті розкрито основні фактори, які впливають на розвиток міжнародних перевезень автотранспортом, проблеми розвитку даної сфери та шляхи їх подолання.

Ключові слова: транспорт, міжнародні автомобільні перевезення, транспортна політика.

В статтє раскрыто основные факторы, которые влияют на развитие международных перевозок автотранспортом, проблемы развития данной сферы и пути их решения.

Ключевые слова: транспорт, международные автомобильные перевозки, транспортная политика.

The article disclosed the main factors that have an impact on the development of international transportations by automobiles, on the problems of the development of this sphere and the ways of their resolution.

Key words: transport, international auto transportations, transport policy.

Актуальність дослідження. Актуальність проблеми обумовлена тим, що головне завдання системи надання послуг з міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом є підвищення ефективності її функціонування за рахунок подальшої оптимізації її структури, широкого застосування сучасних організаційних форм і технологій, удосконалення правових норм і підвищення ролі керівних органів системи, які повніше відповідають вимогам ринку послуг.

Постановка проблеми. Існує необхідність створення економічно ефективної системи автомобільних перевезень в Україні та Європі загалом.

Ефективний розвиток галузей економіки України насамперед залежить від стану світової економіки, оскільки в умовах прискореної глобалізації, стає все важче підтримувати попит на українську продукцію та послуги. Економіка України досить інтегрована у світове господарство, і тому поширення рецесійних процесів у світі, падіння попиту та цін на світових товарних ринках знайшло свій відгук у внутрішніх процесах України та вкрай негативно позначилося на становищі реального сектору економіки.

Аналіз останніх досягнень та публікацій. Економічним проблемам розвитку транспортної галузі присвятили свої дослідження такі українські та зарубіжні вчені, як О.П. Голиков, В.Г. Шинкаренко А.І. Абрамов, А.В. Вельможин, А.І. Воркут, Б.Л. Геронімус, Є.А. Жуков, В.Н. Іванов, В.Є. Канарчук, Л.В. Канторович, В.Н. та інші. Науковці всебічно вивчали питання розвитку транспортного комплексу, давали рекомендації й пропонували шляхи забезпечення ефективного функціонування цієї важливої сфери народно-господарського комплексу країни.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. Незважаючи на визнання транспорту пріоритетною сферою діяльності, яка повинна підтримуватися державою, фінансуватися і розвиватися, щоб відповідати міжнародним стандартам на відповідному рівні, існує ряд проблем, які гальмують розвиток автомобільного транспорту та процес євроінтеграції.

Мета. Метою даної статті є дослідження стану та проблем транспортної сфери, а також визначення основних шляхів їх вирішення. Особливо це актуально в умовах скорочення обсягів виробництва галузями, орієнтованими на експорт.

Виклад основного матеріалу. Для сучасного економічного стану України характерним є підвищення ролі транспорту, який забезпечує життєдіяльність населення, функціонування і розвиток економіки держави, збереження її обороноздатності, можливість досягнення зовнішньоекономічних цілей країни. Проте розвиток цих економічно вигідних перевезень стримується через нестачу сучасних вантажних автомобілів, причепів та напівпричепів, придатних для експлуатації у Західній Європі за своїми технічними та екологічними стандартами [1].

Автомобільний транспорт відіграє провідну роль, оскільки відрізняється високою маневреністю і достатньою швидкістю доставки вантажів.

Починаючи з серпня 2008 року коли світова економіка зіштовхнулась з кризою відбувається різка зміна тенденцій в розвитку банківської сфери та секторів виробництва, особливо спрямованих на експорт. Під впливом кумулятивного ефекту світової фінансової кризи найбільших втрат зазнала промисловість. Так, за підсумком січня 2009 року обсяги промислового виробництва скоротилися на 34,1 % до січня 2008 року [5]. Різке скорочення обсягів виробництва галузями орієнтованими на експорт гальмує розвиток залежних галузей, а саме торгівлі та транспорту, приріст їх випуску за 2008 рік не перевищує 4,3 та 8 % відповідно.

Падіння обсягів транспортних перевезень становило 35,1 % (у січні 2009 до січня 2008 року). Тенденція щодо скорочення обсягів перевезень спостерігалася для всіх видів транспорту: у січні 2009 до січня 2008 підприємствами автомобільного транспорту перевезено на 34,5 % менше вантажів, а вітчизняний морський та річковий торговельний флот виконав перевезень вантажів менше на 51 % [6].

Упродовж 2009 р. підприємствами автомобільного транспорту доставлено замовникам 907,3 тис. т вантажів та виконано вантажооборот в обсязі 168,1 млн. ткм. Порівняно з 2008 роком ці обсяги скоротилися на 34,3 та 9,7 % відповідно.

Питома вага міжнародних перевезень у загальному обсязі перевезених вантажів та вантажообороту становила 3,7 та 31,2 % відповідно. Замовлення на закордонні перевезення зросли, відповідно, на 16,8 та 10 %.

У переліку товарів, які транспортувалися в міжнародному сполученні, переважали продукція машинобудування, приладобудування і метало-

обробної промисловості – 17 %; промислові товари народного споживання – 15,3 %; продукція харчової, м'ясо-молочної та рибної промисловості – 12 %; лісової, деревообробної і целюлозно-паперової промисловості – 9,9 % та металургійної – 9,5 % [4].

На даному етапі транспортне обслуговування, як і всі галузі економіки, зазнає впливу економічної кризи. Різке зниження попиту на послуги перевізників вносить свої корективи в національну транспортну галузь [3].

До головних проблем міжнародних автомобільних перевезень можна віднести:

- забрудненість навколишнього середовища;
- аварійність;
- високі витрати;
- незадовільний стан дорожнього комплексу;
- технічний стан автомобілів;
- низька кваліфікація водіїв.

Окремо слід виділити вплив на перевезення вантажів автотранспортом значне подорожчання паливно-мастильних матеріалів, підвищення рівня мінімальної заробітної плати та значне зростання вартості інших матеріальних ресурсів, які впливають на формування собівартості перевезень. [3].

Проблеми міжнародного транспорту вирішуються в різних міжнародних транспортних організаціях. Найбільше значення для розвитку міжнародних автоперевезень має робота Комітету з внутрішнього транспорту Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй, Європейської Конференції міністрів транспорту, Міжнародного Союзу автомобільного транспорту, Міжнародної Федерації експедиторських асоціацій, Координаційної транспортної Народи Міністрів транспорту країн-учасниць СНД [2].

Шляхами вирішення проблем та покращення системи міжнародних автомобільних перевезень є:

- вдосконалення системи управління та контролю міжнародними перевезеннями;
- застосування жорсткої системи ліцензування;
- забезпечення якісних умов виходу на ринок;
- створення єдиної комплексної системи управління дорожньо-транспортною безпекою;
- державне фінансування;
- залучення коштів страхових організацій;
- наявність кваліфікованих кадрів;
- застосування раціональних методів перевезення.

Різні міжурядові організації, а також окремі держави спільно повинні уніфікувати норми, що регулюють відносини в сфері міжнародних перевезень автомобільним транспортом. І тому для більш глибокої

концентрації міжнародних норм, що регулюють відносини в сфері міжнародних перевезень автомобільним транспортом, необхідно прискорювати процес створення універсальних міжнародних норм.

Україна, плануючи увійти в загальноєвропейську транспортну мережу, повинна прийняти принципи Європейської загальної транспортної політики, адаптувавши їх до українських умов. Головна мета цієї політики - утворення єдиного ринку транспортних послуг, підвищення ефективності функціонування транспортних підприємств і об'єктів транспортної інфраструктури, збільшення безпеки перевезень, надійності і комфортності подорожей пасажирів і перевезень вантажів.

Висновки і напрями подальших досліджень. Комплексне дослідження сучасного стану міжнародних перевезень дозволило визначити ряд чинників, що істотно впливають на ефективність надання транспортних послуг у міжнародному сполученні, а також сформулювати шляхи вирішення існуючих проблем у даній сфері.

Досліджені проблеми автомобільного транспорту, що виникають в умовах загострення економічної ситуації в країні, потрібно враховувати при реформуванні транспортного сектору економіки. Збільшення інвестицій в галузь, вдосконалення тарифної політики, розвиток міжнародних перевезень, реалізація проектів будівництва доріг на умовах концесії, будівництво та ремонт доріг, проведення ринкових реформ - все це сприятиме ефективному розвитку автомобільної транспортної галузі. Особливо в процесі розвитку транспортного потенціалу необхідно враховувати нові умови конкурентного господарського середовища.

Література

1. Пархомчук Д. Компанії та ринки: транспортна сфера [Текст] // Інвестгазета. – 2008. – № 8. – С. 32-35.
2. Бідняк М.Н., Івасишина Н.В. Ефективність і подальший розвиток міжнародних автомобільних перевезень вантажів. [Текст] // Системні методи керування, технологія та організація виробництва, ремонту та експлуатації автомобілів: Зб. наук. пр. – К.: НТУ, ТАУ. – Вип. 12. – 2001. – С. 153-156.
3. Івасишина Н.В. Міжнародні перевезення вантажів на сучасному етапі. [Текст]//Автошляховик України. – 1997. - №4. – С.10-11.
4. <http://old.mtu.gov.ua> [Електронний ресурс] – Міністерство транспорту та зв'язку України. Концепція розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на середньостроковий період та до 2020 року.
5. <http://www.me.gov.ua> [Електронний ресурс] – Міністерство економіки України.
6. <http://ukrstat.gov.ua> [Електронний ресурс] – Державний комітет статистики.